

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXX (24)

No. (števil.) 17

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

29. aprila 1971

Mladina se prebuja

Letos v pripravi za zimsko sezono slovenskega notranjega kulturno organizacijskega življenja smo doživeli veliko novico: mladina treh slovenskih prosvetnih domov je zaprosila svoje režiserje, naj se ji da možnost nastopanja na odrih. Bili so pred kratkim še časi, ko je bilo treba mladino prositi za sodelovanje pri javnih nastopih, zdaj sami prosijo in ne bi bilo prav, da tako navdušenje zanemarimo in mu ne damo pomembnosti, kot zasluži. Zato ta uvodnik, ki naj iz lokalne pomembnosti dvigne ta problem na širšo raven.

Slovensko ljudsko šolstvo, prosvetni domovi, srednje šolstvo in naši vzgojni zavodi imajo velike zasluge, da se nova mladina slovensko prebujala in to kljub vsem pesimističnim prognozam opazovavcev življenja v dobi hipijev. Telesnovzgojni tečaji so dali lepe sadove in že zopet delajo z novimi pobudami. Mladinski pevski zbori se krasno uveljavljajo in to celo na višini, ki nudijo možnost tekmovanja z mladinskimi nastopi drugih narodov. In to z uspehom. Recitacijski zborovski nastopi mladine so v zadnjih letih ustalili novi slog mladinskih kolektivnih nastopov z odličnimi kvaliteta, toda v njih posameznik kot nastopajoča igravska osebnost ne pride do veljave. Zda se pojavlja želja, da se mladina uveljavi prav z vlogo igravca v smislu stare slovenske tradicije prijateljev odra. Poživljajo se nastopi na diletantskih odrih, ki so v zadnjih letih nekako zamrli z delom. In tu se zdaj oglašajo mladina z željo in težnjo, da pomaga oživiti te nastope v zvezi s starejšimi, da jih reši s svojim sodelovanjem za bodoče. To težnjo je treba samo pozdraviti, ker pomeni obnovo ene bistvenih prvin slovenske kulturne preteklosti.

Češki prof. Wolman je nekoč zapisal, da je Slovincem vrojena ljubezen do igranja na odru in da jih lahko prištevamo k narodu, ki imajo najbolj razvito gledališko tradicijo. Slednja slovenska vas je imela svoj oder, ponekod sta bila celo dva. Od čitalnic do Ljudskih in Sokolskih domov, po vseh se je celo stoletje igralo iz sezone v sezono, ker ni vzbujalo v občinstvu le estetskega užitka, ampak je naše ljudstvo tudi učilo javnega nastopanja in lepega govorjenja. Iz takih preprostih ljudskih odrov so izhajali naši poznejši odrski prvaki, prav od Danila preko Borštnika do Severja. Ljudski odrji so bili priče začetka njih, ki so se pozneje razvili v mojstre kreacij govorenega jezika. Kot je iz njih rasel naraščaj za igravce narodnih gledališč, tako so ti odrji postali razširjavci repertoarja visokega gledališča: kmečki igravci niso bili le kaki predvajalci slovenske ljudske igre, npr. Finžgarja, ampak je tudi na teh diletantskih odrih zaživel blesteči župančičev verz iz Veronike Deseniške in celo blankverz iz Shakespeara. Padla je nekoč celo krilatica, da je Hamlet slovenska ljudska igra: tolikokrat je šel čez deske Narodnega gledališča, in preko ljudskih odrov; celo tudi nas begunce je spremil skozi taboriščne barake na novo pot, kjer je odpiral naše novo igranje na novih tleh.

S tako bogato tradicijo in tako visoko kvaliteto izbire repertoarja smo prišli v emigracijo. Veliko tega uspeha se je zdaj obletelo, starejši rodovi omahujejo pod težo let in zaposlitve. Novi prosvetni domovi postavljajo odre, ki pa postajajo vedno bolj prazne deske, ne pa več oder sveta in življenjskih podob na njem.

Zdaj v novem rodu se nepričakovano spet prebujajo želja po tem oblikovanju oderskih podob. In to pri mladini, ki celo slovensko zna, ker prejema izobrazbo iz neslovenskih virov. Bili smo pri nekaterih nastopih te tu rojene in tu šolane mladine in bili smo presenečeni: odkrilo se nam je ne kaj pravih naravnih igravskih talentov, ki jih je nujno treba dvigniti, jim dati možnost razvoja in jih naravnati v ansambel našega centralnega gledališča, ki ga sicer imenoma nimamo, ki pa nastopa s to funkcijo med nami z

SAMOUPRAVLJANJE VEČNO NA PAPIRJU

Ustavne spremembe, katere pripravljajo v Jugoslaviji, so že več časa predmet domačih in tujih časopisnih komentarjev. Kolikor v inozemstvu stvar jemljejo bolj s pridržkom spričo dolgotrajne prakse, da se vsaka jugoslovanska reforma kaj kmalu skrhna, tako je poplava člankov, intervjujev in komentarjev v jugoslovanskem časopisju kar nezgodna. Uvodniki o spremembah so na dnevnem redu; vsak višji funkcionar je že v kakem intervjuju podal svoje mnenje in najvišje partijske glave ob raznih prilikah v govornih poudarjajo, kaj in kakšno je bistvo novega sistema, ki naj bi zavladal v Jugoslaviji.

Povsod pa izstopa in zablješ kot osrednja točka, kot temelj vse reforme: samoupravljanje. Ta jugoslovanski produkt naj bi bil tisto čarobno zdravilo, ki naj bi prineslo zdravje zažvekanemu jugoslovanskemu položaju.

A v trenutku, ko naj bi država to zdravilo pričela uporabljati, so komunisti prišli do spoznanja, da se zdravilo nahaja v slabem stanju. Z drugimi besedami: preden storijo kaj drugega, morajo reformirati samoupravljanje.

Zato je bil v začetku maja sklican v Sarajevu II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije. To je tisti vrhovni organ, ki naj tudi zažvekanemu samoupravljanju spravi v nov, svetel tir, da bo lahko služilo za temelj bodočim reformam.

V čem je pravzaprav pogrešek samoupravljanja? Kako to, da se v sami Jugoslaviji ne obnese sistem, ki so ga Tito in njegov krog s takim zanosom trosili po svetu? Kajti sloves samoupravljanja je prišel tako daleč, da ga že hočejo uporabiti v raznih državah. Zlasti so zanj navdušeni v Čilu in drugod po latinski Ameriki, kamor Titova propaganda hitro seže.

Eno izmed spornih točk jugoslovanskega samoupravnega sistema nakaže Marko Jakše v uvodniku iz ljubljanskega Dela z dne 8. t. m. Tam med drugim pravi: „Kongres naj med drugim popesči proces, da samoupravljanec ne bo samo „lastnik stroja“, temveč bo tudi gospodaril s tistim, kar iz stroja pride; da ne bo samo dajavnik v proizvodnem procesu, ampak da bo imel možnosti razpolagati s temi produkti, ne pa da namesto njega razpolagajo drugi.“

In še: „Od kongresa pričakujemo da bo razčistil in se dogovoril zlasti o dveh stvareh: Prvič, o samoupravljanju v delavskih organizacijah, in drugič, o samoupravljanju kot družbeno-gospodarskem in političnem sistemu; z drugo besedo, tu gre za politično verifikacijo in dogovor o uresničevanju predlaganih ustavnih sprememb.“

Tukaj se znajdemo pred jugoslovansko komunistično dialektiko, iz katere pa moremo razbrati dve stvari: Samoupravljanje v teoriji še daleč ni dovršen sistem, kakršnega so proglašali partiji od vsega početka, in kakršnega so hoteli tudi izvoziti v ostale nerazvite

uspehom. Pri vseh pa smo tudi videli ljubezen jezika, ki ga ta mladina sicer v polnosti ne obvlada, katerega pa hoče doumeti in ga izraziti iz sebe v kretnji, osebnostni izpovedi in v glasovnem oblikovanju. Ta mladina nudi, tako lepo gradivo za narodno in umetnostno vzgojo, jezikovno izpolnjenost in za oblikovanje igravskega umetnika v sebi. Lepo polje za prosvetnega vzgojitelja, še bolj pa za oblikovatelja kulturne rasti med nami.

Ali ne kliče vse to po načrtnem šolanju igravskega naraščaja, da se ljubezen do igranja med nami obnovi v skladu s tradicijo in dvigne na čim višjo gladino? Starejša generacija naših režiserjev in dramaturgov naj priskoči na pomoč najmlajšemu rodu, ki hoče stopiti na „deske, ki pomenujo svet“, in ki si želi popleniti svojo pomanjljivo domačo govornico z lepo odersko govorjeno slovensko besedo.

države, zlasti v Afriko in latinsko Ameriko. Drugič: samoupravljanje v praksi nikakor ne odgovarja v teoriji. Za to najdemo dokaze v samih komunističnih virih. Najdemo pa največ dokazov v dejanskem položaju ljudi v Jugoslaviji, zlasti nižje stoječih slojev. O tem priča tudi sam Jakše v prej omenjenem uvodniku, ko pravi: „Za zdaj imamo lepa in zelo komunistična načela; potrebno pa je, da jih spravimo vsa po vrsti iz ust in papirja v življenje. Kongres je priložnost za dogovor o tem.“ Komentar: Torej tudi v bodoče samo „dogovor“.

Da so nad samoupravljanjem obupali tudi že komunisti sami, pa moramo razbrati iz intervjuja, ki ga je Delo naslovlilo na Franca Popita, predsednika CK ZKS (Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije).

Ko je Popit govoril o samoupravljanju, je dejal: „Ni naključje, da je v delu ZK nastala apatija zaradi tega, ker je ravnotežje med političnimi silami tako, da dobijo nesamoupravne sile in akti, pa tudi stališča nekaterih komunistov prednost pred tistimi zahtevami in stališči, ki jih postavljajo delovni ljudje kot svoje elementarne pravice. Destokrat je apatiji vzrok to, ker so ljudje čutili, da imajo prav, toda kratkoročno niso mogli uspeti, ne glede na to, da so bila njihova stališča v interesu delovnih ljudi, ne samo ozkega kroga v samoupravni enoti, ampak v interesu delovnih ljudi kot celote; zato so začeli izgubljati pogum.“

Bistvenih sprememb v sistemu tudi po bližajočem se kongresu ni pričakovati. Večkrat smo že z naše strani poudarjali, da poleg ostalih zmot v jugoslovanskem samoupravnem sistemu ni mogoč uspeh, ker manjka bistvenega faktorja: svobode. Dokler ljudje ne bodo res svobodno odločali, dokler bo v sistemu imela še vedno zadnjo besedo partija, dotlej je vsako samoupravljanje, še tako idealno izpeljano v teoriji, obsojeno, da v praksi ostane samo na papirju, da ostane to, kar je Popit (sicer zanikalno) označil: „fasada za nesamoupravne postopke“!

Komunisti in vzgoja

MORALI SO PRIZNATI RESNICO

„Samo na vzgojenem in izobraženem človeku lahko temeljijo odnosi in načrti našega razvoja...“ Do tega zaključka so prišli pri Komisiji za družbeno politična vprašanja Centralnega Komiteja Zveze komunistov Slovenije, ko so razpravljali o vzgoji in izobrazbi. Na seji, ki je bila v prvi polovici aprila, so skušali najti izhod iz precej težkega problema, da na splošno šolski sistem ne odgovarja dejanskim potrebam. Reforma in spopolnitev sta nuja.

Zanimivo pa je, da so na tisti seji priznali, da vzgoja v socialističnem duhu nikakor ne poteka tako, kakor bi sami želeli. Vzrok je enostaven, so ga končno tudi sami našli. V poročilu so namreč samo poudarili, „da je šola le odsev vseh drugih dejavnikov v naši družbi, zato ne koristi, če vzgojitelji predavajo o poštenju, načelih samoupravljanja in drugem, ko se mladi v družini in drugod srečujejo z resnicami, ki so odmaknjene od teorije.“

S to ugotovitvijo pa komisija CK ZKS nehote priznava dve bistveni stvari: prvič, kako je na vseh področjih javnega in zasebnega življenja v Sloveniji, praksa daleč od socialistične teorije; drugič pa, da vzgoja sloni na prikrivanju dejanske resnice zlasti mladini.

Vendar ni, kljub temu priznanju, pričakovati kakih sprememb. Enostavno, ker bo še naprej partija tisti edini činitelj, ki bo postavljala smeri v vzgoji. Šaj so na isti seji določili, da bo „Ple-num CK-ZKS o vzgoji in izobraževanju moral natančno opredeliti načela, pa tudi neposredne naloge komunistov do teh vprašanj.“ Torej še naprej ista pesem.

Cuba no cambio

En los últimos tiempos la cuestión cubana ha vuelto nuevamente sobre el tapete de las discusiones. Algunos estados americanos, encabezados por el gobierno izquierdista de Chile, proponen la aceptación de Cuba como miembro de la OEA (Organización de Estados Americanos). Como causa de esa reincorporación argue, que el gobierno cubano ha tomado un camino moderado y que, especialmente, no pretende “exportar” más su revolución.

Como motivo de tales aseveraciones, el ministro de relaciones exteriores del Paraguay, Raul Sapena Pastor afirmó el lunes pasado en conferencia de prensa, que la posición de Cuba no ha cambiado; sigue siendo agresiva y pretende exportar su sistema subversivo. Además prosigue su tremenda campaña publicitaria por sus radios, incitando a los pueblos latinoamericanos a la subversión.

Agregó Sapena Pastor que Fidel Castro preconiza la disolución de la OEA y que asombra que media docena de estados hagan o pretendan hacer gestiones, para plantear la cuestión cubana en la OEA.

Es en realidad inadmisible, que una institución pueda aceptar como uno de sus miembros al estado que pretende destruir esa misma organización.

Kuba se ni spremenila

Zadnje čase je kubanska zadeva znova prišla na površje v raznih diskusijah. Nekatero ameriške države, ki jim načeljuje čilska levičarska vlada predlagajo sprejem Kube kot članice OEA (Organizacije ameriških držav). Kot vzrok za ponoven sprejem navajajo, da je kubanska vlada ubrala bolj mirno pot in da posebno ne namerava več „izvažati“ svoje revolucije.

Spričo takih trditev, je paragvajski zunanji minister Raul Sapena Pastor pretekli ponedeljek zatrdil na tiskovni konferenci, da se pozicija Kube ni spremenila; še vedno je agresivna in skuša izvažati svoj prevratni sistem. Poleg tega nadaljuje s svojo nezgodno radijsko propagandno kampanjo, v kateri hujska latinskoameriške naroda k upor.

Sapena Pastor je tudi dodal, da Fidel Castro razglša razbitje OEA-e in da pač preseneča, da pol ducata držav podvzema, ali skuša podvzeti korake, za predstavlo kubanske zadeve pri OEA.

V resnici je nesprejemljivo, da bi neka ustanova sprejela kot članico državo, ki skuša prav to ustanovo razbiti.

MLADINA IN SKUPNOST

Misli iz govora inž. Jožeta Žaklja ob desetletnici doma v San Martinu

Živimo v dobi sprememb, ko se rušijo tradicionalne resnice in norme; ko se vse premika, ko se prelamlja „status quo“ svetovnega miru, ko človeku postaja zemlja premajhna in pričinja osvajanjem izvenzemeljskega sveta; obenem pa na zemlji umirajo od lakote množice ljudi. Živimo v dobi, ko se zmeda in nered pojavljata v vseh krogih javnega in zasebnega življenja; ko se zdi, da morala nima več svoje veljave. V takem času je vzgoja mladine težka, težko pa je tudi življenje mladine, ki hoče iz sebe napraviti koristne člane človeške družbe. Še starejše generacije zajema včasih zmeda in negotovost; mladino še toliko bolj. Potvarjanje resnice, dvojnost, nelojalnost, nepristnost, ponarejenost, goljufanje so na dnevnem redu kot nekaj normalnega ter hočejo biti večkrat dokaz bistrosti in iznajdljivosti.

To življenje mladina opazuje, se v njem giblje, se hrani od njega in se mu privaja. Destokrat je razočarana nad njim, se mu upira v svo silo razočaranega ideala. Včasih postane brezbožna in se zapre v svoj krog in se ne briga za obstoječo družbo. Sedaj se vedno pogostejše predaja mamilom, da v njih nozbljita tesnoba razočaranje, za-blodene mladosti.

To so pojavi, ki jih opazujemo vsak dan; se dogajajo pri nas v Argentini, kakor v Evropi, Severni Ameriki, na Japonskem in še drugod.

Doživljamo tudi krizo mladosti. Mladost je že sama po sebi doba kriz. Sedaj pa prehaja v krizo tudi pojem mladosti. Kaj je mladost?

Mladost je doba pridobivanja in trošenja; kratka časovna razdalja, v kateri ima človek možnost doseči nebesa; izvoliti si to ali ono pot; kratek čas, v katerem se oblikuje značaj in vsi ostali znaki, ki bodo v bodoče označevali človeka.

Ta mladostna doba je obenem krasna in nevarna. Človek še ne ve, kaj in kdaj bo.

Mladost podi. Je močna in nam povzroča vrtoglavico, je slaba in nas navdaja z dvomi, je dobra in daje brez obotavljanja. Človeška mladost se prične v trenutku, ko se človek zave, ko je pameten, razumen, ter išče v sebi svojo lastno utrditev. Je bojno polje in bojevnik obenem. Pesem in tožba.

V tej dobi je resnost, četudi je dosti stisk. Jasnemu spoznanju grenkobe se postavi nasproti pravično spoštovanje

nespremenljivih vrednot: ljubezni, upanja, vere, nežnosti, talentov itd.

Ko mladina preživlja mladost, se vsega tega ne zaveda. Šele ko je že mimo, spozna, kaj in kakšna je bila.

Med ta dva pojma: kruto, pesimistično realnost na eni strani in pa teoretiko, idealno mladost na drugi strani pa moramo postaviti našo slovensko mladino z vsemi okolnostmi, v katerih ji je dano živeti, ker nas posebno zanima njen problem.

Naša mladina je postavljena med dve dejstvi, med dva svetova. Okolje in pa cilj. Naloga nas vseh je, da tej naši mladini pomagamo, da kljub nenaklonjenemu okolju doživlja svojo mladost na čim bolj idealen način. K temu smo poklicani vsi. V prvi vrsti starši in vzgojitelji, takoj nato pa organizacije in ustanove, ki se temu posvečajo, kajti le po dobro preživeti mladosti pride plodovita zrelostna doba.

Pojem vzgoje pa lahko razdelimo na več področij. Najprej in predvsem moramo mladini nuditi človečansko vzgojo. Ustvariti v njej ravnotežje med čustvi, pametjo in nagajenji. Dati mladostniku srčno omiko, da bo olikan, da bo dostojen, da bo spoštoval starše in predstojnike. Najprej to; potem moramo poskrbeti za ostalo vzgojo: versko, narodno; za izobrazbo. Nobena ne sme biti zanemarjena. Vse se morajo vzporedno razvijati in se dopolnjevati, da bo naš mladostnik lahko postal osebnost.

Kolikor bolj je zapleteno življenje, toliko bolj zapletena in težka je vzgoja.

Ko govorimo o ciljih in vrednotah, ki jih mora imeti mladina, se moramo zavedati, da bo mladina te cilje in vrednote spoštovala in cenila le v toliko, v kolikor bomo mi z življenjem dokazali njih vrednost in naše odnose do istih ciljev.

Posebno mesto v vzgoji mladine ima za nas narodnostna vzgoja. To je povsem jasno, ker živimo v tujini. Potrebno je, da imamo to vedno pred očmi, da to vedno poudarjamo in ne odnehamo od tega dela. Kajti narodnost se ne izgubi s preselitvijo iz ene države v drugo. Narodnost je v naši krvi, v kosteh in mesu, je v našem podedovanju. Mi jo lahko vzgojimo in razvijemo čut in odgovornost do nje, lahko jo pa tudi zatajimo. Uničiti jo v sebi in prevzeti druge pa ne moremo.

Mladina pa mora pri tej vzgoji, ki je njej namenjena, sodelovati. Sodelovanje in soglasje je potrebno. Odvisno

(Nad. na 2. str.)

SOVJETSKA POLITIKA NA KONGRESU BOLGARSKE KP

NOVA ŽIVČNA VOJNA Z AMERIKO

Medtem ko so se po Pekingju sprehajali severnoameriški igralci namiznega tenisa in „vzpostavljali“ stike med ZDA in komunistično Kitajsko, je bil v Sofiji v Bolgariji 10. kongres bolgarske komunistične partije, ki se ga je poleg drugih komunističnih veljakov udeležil tudi sovjetski partijski šef Leonid Brežnev.

Na kongresu so pred komunističnimi delegati razpravljali o partijskih problemih, za zaprtimi vrati pa je Brežnev razpravljal z bolgarskimi partijskim vodjem Živkovom in drugimi komunističnimi veljaki predvsem o severnoameriškim ping-pong diplomaciji s Pekingom.

Iz razgovorov v Sofiji so opazovalci ugotovili, da Kremelj z velikim nezadovoljstvom zasleduje ameriško-kitajske stike in da se Moskva pripravlja na novo živčno vojno z ZDA.

Na kongresu bolgarske partije so iznenada prenehali govoriti o možnosti sovjetsko-ameriškega sodelovanja na katerem koli področju, dasi je komaj tri tedne prej sovjetski partijski veljak Brežnev predlagal Washingtonu vrsto multilateralnih in svetovnih konferenc za razorožitev, nenapadne pakte in druge mednarodne ukrepe. Vse to je bilo pred prihodom ameriške ping-pong skupine v Peking.

Komunistični delegati na bolgarskem partijskem kongresu so govorili le o boljših odnosih med Vzhodno in Zahodno Evropo. ZDA so obsodili vsled njene politike v Indokini in na Bližnjem

vzhodu, sicer pa so jo v glavnem ignorirali.

Na splošnem zborovanju ni nihče omenil kitajsko-ameriške ping-pong diplomacije, bila pa je glavni predmet zasebnih razgovorov med Brežnevom in drugimi komunističnimi veljaki.

S kongresa so opazovalci ugotovili, da se Moskva resno boji močne in vojaško dobro opremljene Kitajske in da so že dolga leta zaskrbljeni nad možnostjo kitajsko-ameriškega zblizanja, ki bi se moglo spremeniti tudi v zavezništvo proti ZSSR. Te vrste strah je sicer bolj čustvenega kakor stvarnega značaja, vendar se svetovetom zdi, da ob spremembah, ki nastajajo v odnosih med Pekingom in Washingtonom, ni neutemeljen.

Na Zahodu pričakujejo prvih sovjetskih protiakcij, med katerimi omenjajo zlasti dve:

1) Moskva bo verjetno sprožila možno kampanjo, osredotočeno na nevtiralizacijo Zahodne Evrope in odstranitev ameriškega vpliva od tam, da bo tako ZSSR mogla obrniti vso svojo vojaško pozornost proti Kitajski;

2) Moskva bo zadrževala ali pa sploh odpovedala sleherni sporazum o omejitvi strateškega oboroževanja. Zadevne razgovore, ki se trenutno vodijo na Dunaju, je že začela zavlačevati in noče pristati na omejitve ofenzivnega orožja, ker sovjetski vojaški strokovnjaki zatrjujejo sovjetskemu politikom, da bodo to orožje nekega dne še rabili proti Kitajski.

Volitve v Evropi

„VOLITVE“ TUDI NA MADŽARSKEM

Medtem ko so v Italiji minulo nedeljo praznovali 26-letnico „osvoboditve od nacistične okupacije“ in je predsednik Colombo govoril o „novi nevarnosti oživitve fašizma“, ker da „velik del italijanskega naroda postaja indiferenten do svobode“, so imeli v Avstriji, Zahodni Nemčiji in na Madžarskem splošne volitve.

V Avstriji je bil dosedanji predsednik Franz Jonas znova izvoljen za nadaljnjih šest let. Ker so avstrijski državljani po zakonu dolžni voliti, se je volitev udeležilo nad 90% volilcev.

Dasi je položaj državnega predsednika iznad strank, opazovalci menijo, da bo socialistični vladni predsednik Bruno Kreisky izkoristil ponovno izvolitev Franca Jonasa in razpisal nove poslanske volitve, ker meni, da bo tako

njegova socialistična stranka mogla dobiti absolutno večino.

V Zahodni Nemčiji so volili v državi Schleswig-Holstein, kjer je absolutno večino dobila krščansko-demokratska stranka, na račun manjših strank, predvsem skrajno desničarskih Nacional-demokratov.

Krščanski demokrati, ki v tej zahodnonemški državi vladajo že dvajset let, dasi so v federaciji v opoziciji, so dobili ok. 51% glasov, se pravi 5% več, kakor na volitvah leta 1957. Brandtovi social-demokrati so dobili 41% glasov, t. j. 2% več, kakor leta 1967 toda 2% manj, kakor na splošnih volitvah leta 1969.

Na Madžarskem se je splošnih volitev ene same kandidatne komunistične liste udeležilo nad 7 milijonov vo-

Mednarodni teden

Na zahodni polobli je bila novica tedna smrt diktatorja na Haitiju, Duvaliera. Oblast je za njim prevzel njegov 19-letni sin Jean-Claude, za katerega pa menijo, da bo zrahljal diktatorski režim, ki ga je moralo haitsko prebivalstvo prenašati pod Duvalierom.

V Čilu so se tudi minuli teden vztrajno širile govorice o Castrovem obisku pri marksistu Allendeju. Gospodarske razmere so še naprej drsele navzdol, kljub nacionalizacijam, odn. prav vsled njih, ki jih Allendejev režim načrtno izvaja.

Bolivijo pretresajo preiskave vrste političnih umorov, ki jih naprtujejo gralu. Ovandu, in pa poskus motenja dobrih bolivijsko-argentskih odnosov, ki ga je napravilo poročilo v urugvajskem levičarskem listu Marcha, da naj bi se Argentina pripravljala na zasedbo pokrajine Santa Cruz v Boliviji, kjer naj bi se že začelo protivladno gibanje. Argentina in Bolivija sta znikali „erodostojnost poročila.“

Sovjetska orbitalna postaja Saljut ni pritegnila zanimanja, kakor so ga Sovjeti pričakovali, vsaj v svobodnem svetu ne. Zahodni svet se zastrmi samo še v dramatične dogodke ali rekorde, medtem ko gre mimo na videz vsakdanjih vesoljskih poskusov brez zanimanja.

Med Francijo in Alžirijo je prišlo do prekinitve petrolejskih pogajanj ter je Francija odpovedala Alžiru nadaljnji nakup alžirskega petroleja. Alžir je bil prej podpravljal vse francoske petrolejske družbe na svojem ozemlju, sedaj pa zahteva za Francijo previsoko ceno za svoj petrolej.

Medtem ko je v Vietnamu spet prišlo do večjih bojov med komunisti in južnovietnamsko in ameriško vojsko, pa tkim. pacifisti prirejajo v Washingtonu bučne demonstracije. Napovedujejo, da bodo demonstracije trajale še najmanj dva tedna. Nekateri „veterani“ so odvrgli vojaška odlikovanja, ki so si jih nabrali v Vietnamu.

V Vatikanu pa je v ponedeljek 26. papež Pavel VI. sprejel predstavnike latinskoameriških škofov. Ob priliki bližnje nedelje duhovniških poklicev jim je naročil zlasti vneto pri vzgajanju novih duhovnikov na tem razburkanem kontinentu. Vzpodbujal pa jih je predvsem k „ohranjanju in širjenju duhovnih in nadnaravnih dobrin, ki morajo biti konsolidirane in razvite vsak dan bolj v vaših deželah.“

Illicev. Kakor koli je kdo glasoval, je mogel glasovati samo za komunistične kandidate.

bolj ustrezala potrebam Slovencev v Argentini in drugod po svetu. Tudi to so cilji, ki jih mora imeti mladina pred seboj, za katere mora delati.

Sodelovanje s skupnostjo vsebuje tudi uporabo sredstev, ki nam jih ona nudi. To je zlasti slovenska šola. Od osnovne šole preko srednješolskega tečaja, škofovega zavoda in Baragovega zavoda, pa do slovenskega oddelka na ukrajinski univerzi; vse to so sredstva, ki nam jih nudi skupnost. Da lahko izpopolnimo svoje znanje. Potem naš tisk glavna povezava med vsemi Slovenci po svetu. Brez tiska bi bili okrnjeni. Vse to zahteva razumevanja in sodelovanja mladine.

Starejšo generacijo bo treha nadomestiti. Kdo bo to storil, če ne mladina, ki je šla skozi naše šole in tečaje in se tako vsaj delno pripravila za delo, ki ga bo morala sprejeti.

Poklicani bomo nadaljevati idejno boi proti komunizmu, ko bodo starejši ohnemogli.

Potrebno bo zasledovati dogajanja v naši domovini in iskati ugodnih priložnosti, da se pomaga narodu doma in v tujini za svobodo. Pravzeto bo treba odgovornost javnih mest v verskih, kulturnih, socialnih in političnih organizacijah.

Vse to zahteva priprave, primerno vzgoje, urjenja in neprestanega sodelovanja s skupnostjo. Zahteva idejno zrelost, voljo do dela in smiselno organiziranost.

Mladina naj se vključi v telo skupnosti, v njo diha, se veseli in trni. Skupnost na nai omogoča mladini pravo vzgojo, celotno pripravo na življenje. Ti tudi možnost, da živi svojo mladost na tak način, da bo iz vsakega zrastle takšen človek, ki ne bo klonil pred težavami.

Socialno življenje se je vedno gibalo okrog dveh osi: svobode in avtoritete. Najti pravo razmerje med njima, je prva socialna naloga. Svoboda in avtoriteta! Kdor je bral samo prvo, je hotel pravzaprav iz človeka napraviti boga, pa je napravil zver, krvočno in surovo, brez razuma, brez srca. Kdor pa je poudarjal le drugo in jo zlorabljal v škodo ljudstvu, ji je vzel njen sijaj in jo pomazal z madeži krivic in tiranstva.

Janez Evangelist Krek, Socializem, str. 601.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

V PRIČAKOVANJU 1. MAJA

V nejasnosti, ki je vodilni činitelj trenutnega političnega položaja v Argentini, vsi težko pričakujejo prvega maja, ko bo iz Córdoba mesta Río Cuarto predsednik države general Lanusse naslovil na „vso državo“ govor. V njem bo, tako vsaj pričakujejo opazovalci, začrtal glavne poteze bodočega delovanja vlade Argentinske revolucije, kateri tretji predsednik je on. Pričakujejo se zlasti napovedi glede globokih sprememb na gospodarskem in socialnem polju. Menda namreč čuti pritisk (tako vsaj razlagajo poučeni krogi) s strani raznih kadrov vojske, da se revolucionarni proces, ki se je začel l. 1966, bistveno poglobi, naj se v treh letih, ki še preostanejo, izvedejo tisti posoputki, ki bi prvenstveno zedinili narod in postavili trdne temelje za gospodarsko neodvisnost. Ne izključuje se v tem procesu niti nacionalizacija bank in uvedba kontrole na izvoz.

Zapletenost trenutnega položaja pa izhaja bolj iz političnih struj. Navideznaj pripravljenoost vlade, da se pogovarja s peronisti, in celo s Peronom samim, je v nekaterih krogih vzbudila zanimanje in priznanje; a prav tako oster odklon in obsodbo v drugih skupinah. Kar pa narod najbolj sovraži, so oportunistični manevri nekaterih poli-

tikov (bolje politikantov), ki so še do nedavnega nastopali proti „bivšemu tiranu“, sedaj pa naenkrat „nimajo nič proti“, da se „general Perón“ vrne v državo. Tudi glede tega, pričakujejo jasne besede s strani vlade. Morda jo bo predsednik izrekel že v govoru 1. maja.

Da pa je sedanja vlada izbrala nacionalno usmeritev, je razvidno iz dveh pojavov. Prvi je ravnokar objavljeni zakon o ribolovu. Argentinsko morje ima neskončna bogastva v svojih vodah. A ta bogastva so zaradi okostenele ribolovske infrastrukture praktično še nedotaknjena. Z novim zakonom skušajo vsaj v principu zamašiti vrzel in pospešiti to industrijo, ki bi lahko Argentini prinesla nov vir bogastva.

Drug pojav pa je vladni odlok, da morajo po radijskih oddajah, ki so glasbenega značaja, oddajati 75% argentske glasbe, in le ostali odstotek tuje. Teh 75% pa je razdeljenih takole: 25% folklorne glasbe, 25% „música ciudadana“ (to je tango, milonga, in slične vrste), ostalih 25% pa klasične in moderne, s pogojem da so avtorji in izvajalci Argentinci, ali vsaj tuji, ki so stalno naseljeni v Argentini. S tem skušajo pospešiti domačo glasbeno trgovino in seveda tudi vzbuditi malo več narodne glasbene zavednosti, zlasti v mladini, ki je tako udarjena na tujo „beat“ glasbo.

Vas zanima slovenska zgodovina v pretekli in polpretekli dobi? Skušate zasledovati sodobne slovenske in svetovne probleme? Ste navdušeni za vrhunske podvige naših gornikov? Kaj pa vseмир-je, spada v področje vašega interesa?

ZBORNİK SVOBODNE SLOVENIJE 1970

Vsebuje vse to in še marsikaj.

Pred začetkom ukrajinsko-slovenske univerze

Ukrajinska katoliška univerza imena papeža sv. Klementa iz Rima, ki jo je pred leti ustanovil kijevski patriarh ukrajinske uniatske cerkve kardinal Josef Slipyj, je pred štirimi leti ustanovila podružnico svoje Filozofsko-humanistične fakultete v Buenos Airesu. Na njej obstaja tudi slovenski oddelek s slovenskim učnim jezikom, poleg posebnega ukrajinskega z ukrajinskim jezikom in splošnih predavanj za obe narodnosti v kasteljanski. Ob zaključku lanskega — četrtega letnika — je diplomiralo prvih pet slušateljev, med njimi nekoli Jože Poznič. Letošnji — peti letnik, ki začneja nov cikel predavanja — se bo začel po 15. maju, kar bomo še sporočili. Do tega dne se sprejema vpis slušateljev, ki so kjer koli končali kakšno gimnazijo ali realko ali srednjo šolo, po tukajšnjem običaju — tudi učiteljišče, trgovsko akademijo in podobno. Namen te fakultete je predvsem študij slavističnih ved ter splošno spoznavanja vzhodnoevropskega kulturnega, zgodovinsko-političnega in državnoslovnega razvoja slovanskih dežel in narodov. Za I. semester so določena naslednja predavanja. Za splošna predavanja obeh narodov v kasteljanski: prof. dr. V. Brumen: Uvod v filozofijo (s posebnim ozirom na slovanske filozofe), ter prof. dr. Tine Debeljak: Primerjalna zgodovina slovanskih književnosti. Posebej za slovenski oddelek: prof. dr. Tine Debeljak: Zgodovina slovenske književnosti in prof. dr. Vinko Brumen: Zgodovina slovenske filozofske misli. Za ukrajinski oddelek so določena predavanja iz ukrajinske literarne in Karakteristika ukrajinskega naroda (za Slovence ta predavanja niso obvezna). V II. semestru pa bo prof. dr. Bohdan Halajczuk, vodja fakultete, predaval iz Zgodovine politične organizacije Vzhodnih Slovanov, prof. Wasyluk na o Gospodarski geografiji Srednje in Vzhodne Evrope. V slovenistiki pa še prof. prof. dr. T. Debeljak o Najstarejši dobi slovenske zgodovine. — V prihodnjih letnikih bodo sledila predavanja: Doktrina 2. vatikanskega

koncila (škof dr. Andrej Sapelak), prof. dr. Franc Gnidovec o Zgodovini vzhodnega krščanstva ter o Vzhodni dogmatiki, prof. dr. B. Halajczuk bo nadaljeval svoja predavanja iz zgodovine političnih organizacij Vzhodne Evrope, prof. dr. Šumanskyj o umetnosti Srednje in Vzhodne Evrope, ter prof. dr. T. Debeljak o primerjalni zgodovini vseh slovanskih književnosti. V slovenskem oddelku pa se bo že omejenim predavanjem pridružila še staroclovaniščina (prof. dr. F. Gnidovec).

Vabimo na vpis tako mlajše kakor starejše absolvente slovenskih in argentskih srednjih šol, da dopolnijo svoje znanje slovenskih kakor slovanskih narodnih ved s študijem na visokošolskem nivoju.

Predavanje prof. dr. J. Rudnickyja

Ker se mudi v Argentini ukrajinski profesor iz Kanade, dr. Jaroslav Rudnickij, bo ta izredni gost imel letošnje otvoritveno predavanje v predavalnici Slovenske hiše na Ramón Falconu 4158 v nedeljo, 2. maja, ob 13.

Prof. dr. Jaroslav Rudnickij je gotovo najbolj znan ukrajinski slavist v svobodnem svetu. Je predsednik slavističnega oddelka na univerzi v Manitobi. Poleg tega je predsednik Društva slavistov v Kanadi, Kanadskega društva raziskovalcev primerjalnih civilizacij, podpredsednik pa Svetovnega društva raziskovalcev primerjalnih civilizacij ter član Kraljeve kanadske komisij bilingvizma in bilingvizma. Predavatelj bo govoril o Stikanju kultur in sicer v ukrajinski, kar bo sproti prevajano v slovenščino.

Vabimo vse Slovence, ki so ponosni na slovensko fakulteto v okviru rimske katoliške ukrajinske univerze papeža sv. Klementa, da se tega inauguriranja predavanja odličnega ukrajinskega slavista udeležijo ter s tem pokažejo ustavitelju fakultete kardinalu J. Slipyju hvalečnost za izredni slovenski privilež, ki ga nima druge emigracijske narodnostne skupine.

Mladina in skupnost

(Nad. s 1. str.)

pa je od obeh: od vzgojitelja in od vzgajane.

Izkoristi naj vse prilike, ki ji jih nudi naša skupnost, da se zaposli v njej. Da svoj prosti čas izrabljuje v slovenskem okolju na čim bolj pameten način. Prava uporaba prostega časa je velike važnosti za mladino. Prosti čas in zabava mora biti tudi zaposlitev. Postopanje, brezdelje, brezsmerno tavanje po mestu nam ne bo rodilo drugega kot pokvarjenec. Iz pomehkužene mladine ne bo nič. Današnje okolje pelje direktno v pomehkuženje. Vedno več je takih mladostnikov, ki ne vedo, kam bi s prostim časom. Delati jim ni treba, al jim ne prija; študirati se jim ne ljubi. Ti imajo časa na pretek za vse neumnosti. Proti temu je najboljša preventivno sredstvo — zaposliti mladino — če se le da s študijem. Naši krajevni domovi imajo tu priliko storiti mnogo koristnega za mladino.

Pri vzgoji pa ne smemo misliti samo na to, kako bomo mladini olajšali življenje. Potrebne so žrtve, samoodpovedi, premagovanja. Na to je treba mladino privaditi, če nečemo pomehkužencev.

Kuj me življenje, kuj; če sem kremen, se bom iskril, če sem jeklo, bom pel, če steklo, naj se zdrobim, je zapisal naš pesnik, ko je hotel povedati isto, kar sem pravkar rekel. Življenje preizkusi vsakega; tisti, ki je iz jekla, poje, oni iz stekla se zdrobi. Mi hočemo biti jekleni; jeklo se kali v ognju. Jekleni ljudje pa v žrtvah in samopremagovanju. In tega je potrebna današnja mladina.

Imeti mora pred seboj cilje, ideale in se truditi, da jih doseže. Mora se

zanje navdušiti s silo, ki jo je zmožna samo mlada duša. Ti cilji pa so lahko osebnostni in skupni; verskega in narodnega značaja. Ti bodo usmerjali delovanje mladine in jo vključili v našo skupnost.

Svoboda in neodvisnost naroda doma sta dva ideala slovenstva, za katera se mora vneti tudi naša mladina. Zanima naj se za narod v domovini, za tamkajšnjo mladino, za življenje naših manjšin v sosednjih državah in njihovo borbo za obstoj. Zanima naj jo bodočnost slovenstva.

Potem naša skupnost kot jo poznamo. Nam je vrednota že samo v tem, ko nam posameznikom nudi naše naravno okolje. Skupnost pomaga posamezniku, posameznik pa je dolžan skupnost vzdrževati, jo ohranjati in izpopolnjevati.

Mladina ne sme od zunaj gledati, kaj se godi v naši skupnosti. Ona se mora istovetiti z njo. Ne postavljati sebe ob stran kot opazovalca in kritika. Gotovo je, da ni zadovoljna z vsem, kar vidi in opazi v skupnosti. Njena naloga je vključiti se, sodelovati in odstraniti napake. Izboljša naj one stvari, ki so slabotne.

Del te naše skupnosti so prav mladinske organizacije. Vi vsi, fantje in dekleta, ste odgovorni, da mladinske organizacije služijo vam. Vi jih morate uporabiti, da izpopolnite sebe. Životačenje mladinskih organizacij je znak živatovanja mladine.

Toda vaša odgovornost gre preko mladinskih organizacij in počasi zajema vso skupnost. To kar je nam ustvarila stara generacija, je treba ohraniti, če se da izpopolniti, da bo vedno

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA. — Ljubljanska poslovna Festival in Goskoncert iz Moskve sta organizirala turnejo po Sloveniji odlične sovjetske pianistke Oksane Oblonskaje. Pianistka je v desetih dneh nastopila z deli Beethovna, Bacha, Gabričevca, Hačaturjana in Chopina v Ljubljani, Kopru, Velenju, Mariboru, Idriji, Radovljici, Tolminu, Celju in na Jesenicah.

LJUTOMER. — Na glasbeni šoli „Slavko Osterc“ se vsak ponedeljek zbera na vajo glasbeni učitelji in učenci višjih razredov glasbenih šol iz Ljutomerja, Murske Sobote in iz avstrijske Radgone. Jugoslovansko-avstrijski simfonični orkester — tako je ime orkestra — se pripravljajo na koncerte, ki jih bo imel v Pomurju, na Hrvaškem in v Avstriji. Prvi koncert bo 8. maja v Ljutomeru, kjer bodo izvajali zadnje delo skladatelja Blaža Arničja „Simfonični vasalet“, ki ga je Arnič napisal prav za ta mednarodni orkester.

KOPER. — V koperski galeriji Loža razstavljajo učenci Černigojeve slikarske šole. Na razstavi so bili predstavljeni Claudio Fux, Walter Jerebica, Dragomir Giorgi-Jurca, Emanuela Marassi, Barbara Strathdee, Franco Vecchiet, Franko Volk in Edvard Žerjav.

PTUJ. — Podjetje Perutnina iz Ptujja namerava dvigniti produkcijo piščancev na osem milijonov, od tega naj bi kmetje kooperanti zredili tri četrtine, ostale pa na lastni farmi. Bavijo se še z večjimi načrti — gradijo lastno klavnico in predelovalnico za meso, tudi za goveje, in v nekaj letih mislijo dvigniti izrejo piščancev na 20 milijonov letno.

VRHNIKA. — Vrhnika občina je najbrž edina v Sloveniji in celo v Jugoslaviji, ki ponuja zemljo zastoj. Franci širok, predsednik občine takole vabi: „Pridite in si zgradite trgovino neke pod klancem, oprostimo vas komunalnega davka; za zemljišča, ki so last splošnega ljudskega premoženja, vam ni treba odšteti niti dinarja“.

LJUBLJANA. — Odbor za varstvo narave in naravnega okolja je sklical na posvetovanje o umešnosti gradnje hidrocentrale Kobariid v zgornji soški dolini urbaniste, geografske in turistične delavce poleg predstavnikov Soških elektrarn. Ti zadnji so seveda zagovarjali svoj projekt, ostali pa so v glavnem bili proti novi elektrarni, ki bi zaradi zaježitve precej spremenila gornjo soško dolino, ki je med vsemi predeli Slovenije še najbolj naravna in deviška.

CELJE. — Konec marca je zborovalo nad 100 kmetov, zadružnikov in kooperantov poslovnega združenja Sty-

ria, kjer so razpravljali o dopolnitvi statuta zaradi razširjene dejavnosti združenja. Kmetje so ostro kritizirali pomanjkanje kmečkega zavarovanja, ugotovili so, da so kmečke žene najbolj zapostavljene. Glede pomanjkanja denarja so dejali, da se je za film „Maškarada“ (ki so ga nato prepovedali) le našel, samo za kmete ga pa ni in ni. Močno so tudi kritizirali film Rdeče klasje, ki so ga posneli po Potrčevem romanu „Na kmetih“.

PTUJ. — Ptujška občina je sprejela sklep, da bodo znižali občinske davke vsem kmetom, ki šolajo svoje otroke na poklicnih in srednjih kmetijskih šolah.

KRANJ. — Tradicionalni pomladanski Gorenjski sejem je bil letos od 10. do 19. aprila v novih prostorih v Savskem logu. Toda glavna razstavišna zgradba bo dokončana šele do avgusta, ko bo glavni sejem. Na sejmu je razstavljalo in prodajalo 65 podjetij in obrtnikov, med njim sedem iz Avstrije in Italije.

UMRLI SO OD 29. MARCA DO 2. APRILA

LJUBLJANA. — Anton Medved up., Jagoda Kokalj r. Bačič učiteljica v p. Jože Ličan up., Franc Zajc bivši brivski m., Ivanka Marinčič graf. vlagalka, Ludovik Stepič up., Jelka Ovin r. Križpoljska, Stojan Stenović član op. orkestra, Ivanka Taurer r. Knific, Ivana Dolenc r. Razdrih, Lija Ambrožič r. Šerbec, Viktorija Kramar r. Salj, Marija Dobrovolje vd. (91), Lojze Weibel up., Franco Koruza sv. v p., Marija Mušič r. Žerovnik, Olga Kuralt r. Sitar up., Ludvik Černe, bivši zlatar, Ivana Lenasi r. Kelbel.

MARIBOR. — Jože Tomc (71) up., Avgust Paškulin (74) up., Srečko Osojnik up., Peter Burja bivši solist opere v Mariboru (umrl v Bratislavi), Jožeta Vajkštel (77), Ivana Peitler (88), Marija Kos (74), Ljudmila Vošnar (65), socialna podpiranka.

RAZNI KRAJI. — Frančiška Janc pos., Miklavžev hrib, Celje; Jože Derling elektrom., Hlebče pri Lescah; Ivan Škapin žel., Sežana; Karlo Podobnik, zid. m., Zadobrova; Franc Petrovec, up. (87), Polhov gradec; Drago Gačnik, str. ključ., Trbovlje; Ivanka Ščuka, r. Peruzin, Divača; Vili Jakša, pismonoša, Dole pri Litiji; Jože Kavčič, up., Vavta vas; Henrik Blazinšek, šol. upr. v p.; Nina Gašperlin r. Bincaj, Kor. Bela; Jerica Moder r. Mejač, Dol pri Ljubljani; Jožeta Korošec, Braslovce; Avgust Dobravec (81), gostilničar, Polje od Sotli; Vinko Pogačnik, Kranj; Frančiška Per. r. Konšek (83), Ločna; Anton Kragelj, dir. v p., Most na Soči; Andrej Kovačič, up., Zg. Poljskava; Ivana Dolenc, Dravljice; Darka Kragelj, r. Svrčina, Litije; Ivanka Bergant, Homec; Mara Okoren, r. Feigel, Škofja Loka; Nežka Grebenc, r. Oblak, Sv. Gregor; Bogomir Plut, Gor. Radgona; Frančiška Brancelj, r. Zabret, Mengeš; Ana Šiška (81), Ivančna gorica; Pavla Kerin, r. Slanšček, Leskovec pri Krškem; Ferdinand Buršič, avtomeh., Krško; Zofija Fazarinc r. Brinovec, Celje; Václav Blaha (72), up. dir., Boštanj.

Štefanu Ravniku v spomin

Spet je neizprosna božja dekla smrt posegla v vrsto naših starih, kremenitih, katoliško zavednih slovenskih mož. Tokrat si je izbrala za žrtev človeka, ki je še nedavno visoko zdravnan hodil okoli s častiljivim obrazom očaka, človeka s čutečim srcem in bogato dušo. Dočakal je visoko starost, 82 let.

Štean Ravnik je bil rojen leta 1889 v Kanalu pri Soči, sin zelo znane in spoštovane slovenske družine. V prvi svetovni vojni, ko so v soški dolini vihrale bitke, je od njegove hiše ostala samo razvalina. Takrat še mladi, podjetni, neumorni Štefan Ravnik je imel v sebi železno energijo. Kmalu po prvi svetovni vojni je zrastel iz tal nov, ponosen slovenski dom. V njem je skupaj s svojo življensko družico odprl trgovino, gostilno in tudi majhno tovarno. V njegovi gostoljubni hiši so našli zatočišče tudi revni, pomoči potrebni ljudje. Z vso ljubeznijo se je posvetil vzgoji in študiju svojih dveh sinov in hčerke Nataše, danes por. Krečič, ki je študirala diplomacijo.

Druga svetovna vojna mu je zadala še hujši udarec. Ob Titovi zasedbi Primorske je moral zapustiti svojo domaćijo v Kanalu. Do leta 1952 je živel s svojo družino v Aroni na Lago Maggiore. Leta 1952. je Štefan Ravnik s svojo ženo emigriral v Argentino in se naselil pri sinu Zvonku v San Franciscu pri Cordobi. Tu se je potem spet združila vsa družina. Iz Italije sta namreč prišla tudi hčerka Nataša in sin Julko. Spet so si s trudom in žrtvami ustanovili nov dom, in spet bi bilo polno sonca in življenske volje v družini, da ni leta 1958 podlegla krutim udarcem

življenja blaga življenska družica Štefana Ravnika in ljubljena mati treh otrok, gospa Draga, doma iz Dolenjskih Toplic.

Kljub vsej živlavosti in telesnem zdravju, so se pokazali v Štefanu Ravniku znaki duševne utrujenosti in življenjske nemoči. Poslej je našel tolažbo samo v živi veri in pri sveti maši, kamor se je zatekal dan za dnem in celo — v teh letih! — ministriral duhovniku. Menda kaj podobnega ne bi mogli najti v slovenski emigraciji. Iz daljne Cordobe se je udeležil vsako leto tudi slovenskega romanja v Lujan. Svojim malim vnukom in vnukinjam je bil najboljši ded: pripovedoval jim je pravilice in deklamiral slovenske pesmi. Naroden je bil tudi skoraj na vse slovenske časopise in knjige, predvsem pa na „Svobodno Slovenijo“. Slovenska beseda v tujini mu je bila najslajša godba tega sveta.

Štefan Ravnik zapuščal brata dr. Antona Ravnika, ki živi v El Cerrito, California, sestro Marijo por. Struna, hčerko gospo Natašo por. dr. Krečič, sina Zvonka v Buenos Airesu, sina Julka v Córdoba, in osem nečakov in nečakinj.

Tako tudi temu vzornemu slovenskemu narodnjaku ni bilo namenjeno, da bi počival v rodni zemlji tam v Kanalu ob Soči, ne bo mu ta naša prelepa slovenska reka, ki jo je v slikovitih, pretresljivih prisposodobah opeval naš gorški slavček — Simon Gregorčič, šumela uspavanko v tihih nočeh.

Ohranimo temu zvestemu sinu našega Primorja svetel spomin!

mk.

Desetletnica Slovenskega doma v San Martinu

Preteklo nedeljo — 25. aprila — je praznoval Slovenski dom v San Martinu desetletnico svoje blagoslovitve. Vsa domova družina se je že nekaj časa pripravljala, da primerno proslavi ta praznik. Odbor doma se je potrudil, da je do dneva te proslave izvršil v domu razne prenovitve, ki so precej spremenile lice doma. Vzdana so bila velika nova okna in nova vrata, okrepčevalnica je dobila nov tlak, vsi prostori v veliko dvorano (ki je gotovo največja slovenska dvorana v Argentini) vred so bili na novo prepleksani, tako da je imel ves dom nov in prazničen izgled.

Sv. maša

Slovesnosti desetletnice so se pričele v nedeljo dopoldne z zahvalno sv. mašo, ki so jo v dvorani darovali msgr. Anton Orehar in kot somaševalca bivši sanmartinski dušni pastir g. Gregor Mali in sedanji g. Jure Rode. Rojaki iz San Martina in gostje so napolnili dvorano. Dekleta v narodnih nošah so se postavila na desno stran oltarja, na levi pa se je zbral krepki Slovenski pevski zbor iz San Martina, ki šteje 40 pevk in pevcev. Po evangeliju je msgr. Orehar v svoji pridigi govoril o smislu izseljenjskih organizacij in domov in poudaril, da je njihov glavni namen družiti rojake, da zaradi osamljenosti ne zaidejo na slaba pota. Ponovil je besedo škofa dr. Rožmana, ki je večkrat dejal: „Gorje človeku, ki je v tujini sam!“ Domovi uresničujejo obsestveno misel med nami, nas med seboj povezujejo, da se počutimo vsi kot ena družina in najdemo drug pri drugem oporo. Tako se bomo ohranili versko in narodnostno. Občestvena misel mora zajeti vse Slovence in vse slovenske potrebe. Pogovarjati se moramo o teh potrebah, tudi o potrebah rojakov drugod, doma, na Koroškem, na Primorskem. — Ob sklepu je Slovenskemu domu v San Martinu čestital s prošnjo, da svoje združevalno in vzgojno delo nadaljuje.

Akademija

Že zgodaj popoldne so se z vseh strani začele zbirati množice rojakov z namenom, da prisostvujejo slovnosti akademiji. Dvorano, ki je bila okrašena s slovensko in argentinsko zastavo ter z zelenjem, so napolnili do zadnjega kotička. Med drugimi so prišli na akademijo: delegat msgr. Anton Orehar, predsednik Narodnega odbora g. Miloš Stare s soprogo, predsednik Zedinjene Slovenije g. Božo Stariha, bivši sanmartinski dušni pastir g. župnik Gregor Mali, sedanji dušni pastir g. Jure Rode, boter doma g. Adolf Jesih, bivši celjski župan dr. Alojzij Voršič s soprogo, dr. Jože Dobovšek s soprogo gospo Pavlino, predsednik Zveze slovenskih žena, g. župnik Okorn iz Čila ter številni zastopniki in odborniki slovenskih domov, kulturnih in gospodarskih ustanov in organizacij.

Ob 16 je napovedovalec spreda — kulturni referent doma, g. Stanko Oberžan, začel akademijo. Učenci in učenske slovenske šole dr. Gregorija Rožmana so pod vodstvom g. Borisa Pavšerja zapeli nekaj pesmi, nato pa so na velik, z zelenjem in venčini ovit obroč položili številko „10“ kot znak desetletnice doma. Prizor je sestavila gđ. Anica Šemrov, nastudiralo pa ga je učiteljstvo pod vodstvom voditeljice šole gđ. Katiče Kovač.

Predsednik doma, g. Franc Zorko je nato pozdravil vse zbrane goste in se je ob tej priložnosti zahvalil vsem bivšim in sedanjim odbornikom in sodelavcem, ki so se v preteklih letih trudili in pripomogli, da je dom prišel do primernih prostorov in da se je v domu razvilo živahno življenje v korist sanmartinske slovenske skupnosti. Zlasti je poudaril velik pomen slovenske šole,

ki ima že nekaj let največje število učencev.

Govor predsednika Zedinjene Slovenije

Po pozdravnem nagovoru g. Zorka je stopil na oder predsednik Zedinjene Slovenije g. Božo Stariha, ki je — prav tako kot dopoldne msgr. Orehar — poudaril občestveno misel in nalogo naših domov. „Najvažnejše za nas vse pa je ob današnjem velikem dnevu spoznanje, da smo skupno duhovno občestvo, in prepričanje, da spadamo skupaj, da smo ena slovenska družina, ker hodimo po skupni življenjski poti in imamo iste cilje. Slovenski dom nam predstavlja skupek vsega, kar nam je drago: družino, cerkev, šolo in zbirališče. Pred desetimi leti je bilo tu še majhno gorčično zrno, danes pa stoji tu mogočni sanmartinski dom. Vendar našo slovensko skupnost ne predstavlja število hiš, ampak njeno bistvo je duhovna vez. Če tega ne bomo razumeli, smo daleč od bistva današnjega praznika.“

Nato je govornik nadaljeval, da je sanmartinski dom dom vseh Slovencev v Argentini, košček naše domovine, prav tako kot so tudi drugi domovi. „A moč naše skupnosti ni v kamnu, naša moč je v slovenskem duhu, v duhu, ki danes napolnjuje ta kraj. Je v zavestnem spoznanju, da spadamo skupaj, da smo slovenska družina, da hočemo ohraniti izročila svojih očetov, slovenski jezik, slovenski duh. Zunanje slavlje bo minulo še danes. Razšli se bomo po svojih domovih, toda odhajali bomo duhovno bogatejši, prežeti s slovensko idejo, ki naj kraljuje v tem slovenskem domu.“

Nato se je govornik spomnil pionirjev, učiteljev in sploh vseh delavcev, ki se trudijo v tujini za ohranitev slovenstva. Sklenil je svoja izvajanja z mislijo, da „danes v tej dvorani nismo sami, ampak so z nami vsi živi in mrtvi, s katerimi predstavljamo slovensko duhovno občestvo. Vsi pa imamo eno željo: naj bi dom v San Martinu, ki je poln slovenskega duha, bil še naprej žarišče slovenske ideje in naj to idejo prenaša od roda v rod.“

Krepko nskanje je nagradilo bere g. Starihe.

Dekliški zbor pod vodstvom g. Pavšerja je nato lepo zapel troje pesmi: Rože na vrtu, Uspavanka, Mladinska. Tri deklice-sestrične so pod vodstvom g. Slavka Rupnika in ob spremljavi na kitaro ljubko zapele dve pesmi: Pomladni pozdrav in Ribniško.

Napovedovalec je nato povabil na oder slavnostnega govornika inž. Jožeta Žaklija, ki je v izklesanem govoru orisal mladinski problem in naloge naše skupnosti v zvezi s tem problemom. Govornik je žel za svoje temeljite misli toplo zahvaloval vseh navzočih. Misli iz njegovega govora prinašamo na uvodnem mestu.

Pod vodstvom g. Pavšerja je nastopil Mladinski pevski zbor, ki je redni gost vseh prireditev v San Martinu. Ubrano je zapel pesmi: Tiček, Jurjevo in Ljubezen do domovine. — Sledil je nastop članic krožka SDO v narodnih nošah; ritmična zborna deklamacija v počastitev doma v San Martinu (spešnil g. Gregor Mali).

Sklepno točko je imel Slovenski pevski zbor pod vodstvom g. Slavka Rupnika, ki je v sedanji pomladi in močni sestavi zapel štiri pesmi. Mešani zbor je zapel Klemenčičevo „Oj, pčele ptičke; ženski zbor Vodopivčevu Svarilo; moški zbor Aljažev Na dan in končno mešani zbor Foersterjevo V hribih se dela dan. Zbor je bil deležen naravnost viharnega aplavza za svoje krepko petje.

S tem je bila akademija končana. Obiskovalci pa so še dalje ostali v domu in se poveselili ob zvokih „Planike“.

Vsak teden ena

M R A K

Danilo Gorišek

Most lesen, sred njega križ,
mlad fantič na mostu joče,
gosta tema je pred njim —
mu tam umrl je v mestu oče.

A za njim v prej belo vas
mrak je pal, da stiska dušo:
tam kaj pa pogrebi mu
mater djali so pod črno rušo.

Mrak za njim, tema pred njim
mladi fant v temo se joče.
Nad vrhovi dan žari —
tam bedi nad njim Bog Oče.

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

26. aprila 1951. — št. 17.

MAC ARTHUR V USA

Na skupni seji senata in zbornice (v Washingtonu) je imel Mac Arthur... zgodovinski govor... Glavne misli govora so naslednje: „Ne zahtevam prednost Aziji. Azija predstavlja vrata v Evropo, kakor Evropa predstavlja vrata v Azijo. Sta en sam kontinent, ogrožen od komunizma.“

Komunizem je globalen, ne lokalni. Boj proti tej kugi je na vseh točkah sveta enako važen. Stališče do Azije: če izgubimo Formozo, izgubimo Filipine, Avstralijo in Japonsko. Komunisti so sedel v tem slučaju v Kaliforniji in s tem v Washingtonu in New Yorku. Sedaj obvladamo vso obalo od Vladivostoka do Singapurja. Če se hoče komunizem razširiti, mora zavzeti otočje. To ni mogoče brez obvladavanja morja in zraka. Te nadmoči nima. Če mu pustimo otoke, so mu vrata na Tihni ocean in v USA odprta. Korejska vojna ni lokalna vojna. Sovražnika ni mogoče premagati, če ga ne biješ v središče... Brez hitrih in odločnih političnih sklepov ni mogoče stalno zdržati na Koreji ali pa le z velikimi žrtvami.

Imamo zadnjo priliko za uničenje svetovne nevarnosti. V vojni ni nadomestka za zmago...

Sedaj odhajam iz 52 letne vojaške službe in hvalim ameriške sinove, ki se odlično bore na Koreji proti komunizmu. Znani vojaški izrek: Star vojak ne umrje, velja tudi meni. Zaključujem svojo vojaško kariero kot star vojak, ki je vedno izpolnjeval svojo dolžnost, kakor mu jo je Bog dal spoznati. Zbogom!“

SLOVENCİ ROMAMO V LUJAN

V nedeljo, 9. maja, bomo Slovenci iz Argentine ponovno, kot je že dolgoletna tradicija, poromali k Materi božji v Lujan.

Spored romanje je sledeč:

Ob 10: romarska sv. maša z govorom in skupnim sv. obhajilom.

Ob 14: pričetek popoldanskih pobožnosti: pridiga, procesija, darovanje in prejem spominskih podobice, Itanije Matere božje in blagoslov z Najsvetejšim.

Narodne noše tudi letos najlepše vabljene.

POPRAVEK

V štev. 14 z dne 8. aprila t. l. smo objavili poročilo o delu društva „Zedinjena Slovenija“ v letu 1970. V prvem odstavku tajniškega poročila je prepis netočen, ker je omenjeno, da je umrl član upravnega sveta društva g. Jože Jenko. Pravilno se mora glasiti, da je umrl g. Jože Jonke, dolgoletni član upravnega sveta društva.

ljajo gospa Lina Matičičeva kot voditeljica in gospe Marta Hrovatova in Vera Sušteršičeva kot pomočnice. Nova voditeljica se je zahvalila za zaupanje in izrekla iskreno zahvalo dosedanjim voditeljici Lige gospe Neži Potočnikovi, ki se je močno trudila, da je Liga živahno delovala. Sklenjeno je bilo, da bo prihodnji sestanek v četrtek, 20. maja, ob 18.30 v domu.

Občni zbor sanmartinskega odseka SFZ so imeli fantje v nedeljo, 18. aprila ob udeležbi 27 fantov. Po podanih poročilih in živahnem razgovoru o prihodnjem delu so bile volitve in so bili v nov odbor izvoljeni naslednji člani: Horvat Andrej, Možina Pavle, Zihel Jože, ki sestavljajo vodstvo odseka. Posamezni referati pa so bili razdeljeni takole: tačnik Dimnik Pavle, blagačnik Marolt Andrej, kulturni referent Zorko Marjan, gospodar Leskovec Lojze, športni referent Gabrenja Tomaž, odbornik Občan Marjan in delegat za centralni odbor Skale Jože.

OVENCİ V ARGENTINI

Osebnosti

Družinska sreča. V družini Janeza Čeca in njegove žene ge. Katiče roj. Lah, se je v nedeljo, 18. t. m. rodila hčerka Lučka Veronika. Srečnim staršem naše čestitke.

Družinska sreča. V cerkvi sv. Jada Tadeja v Ituzaingó je bila 18. aprila krščena Helena Neža Rode, hči Antona in ge. Ivane roj. Mali. Za botra sta bila dr. Franc Rode, CM, profesor bogoslovja v Sloveniji, ki ga je nadomestoval g. Jurij Rode, izseljenjski dušni pastir v San Martinu in Marija Mali roj. Poljanšek. Krstil je g. župnik Gregor Mali. — V župni cerkvi na Churrua je bil krščen Martin Petkovšek, sin Ladota in Magdalene roj. Škulj. Botrovala sta ga. Ivanka Petkovšek in Jože Škulj. Krstil je g. Franc Grom. — Srečnima družinama naše čestitke.

Poroke: V cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi so v petek, 16. t. m. sklenili zakonsko zvezo gđ. Irena Marija Jesih in g. Carlos Hector Benegas; in gđ. Anica Brolih ter Mario Scalzo. Poročna obreda je opravil g. vikar Jozef Petek C. M. Novoporočencem iskreno čestitamo.

Nova diplomantka. Pred kratkim je na privatni univerzi „Facultad de Empressa“ končala študije in diplomirala v administraciji podjetij gđ. Olga Sladič. Novi diplomantki naše čestitke.

SAN MARTIN

Liga Žena Mati je imela v četrtek, dne 15. aprila, svoj prvi sestanek v letošnji sezoni, združen z občinim zborom. Po živahnem razgovoru o prihodnjih nalogah in delu Lige so si navzoče gospe izbrale nov odbor, ki ga sestav-

Za dobro voljo

Pozabljenost

„To vrhico imam privezano na mezinco zato, ker mi je učitelj rekel, da na ta način ne bom pozabil narediti nalog.“

„In si jih naredil?“

„Ne, ker mi jih je učitelj pozabil dati.“

Zakonska

Žena možu, ko pride zvečer z dela: „Tone, danes bova jedla zunaj, gospodinje stankamo.“

Mesarska

„Kri ni voda,“ je dejal mesar, in povišal cene kravicam.

OD DOMA

Pesnik stopa en korak pred revolucijo samo toliko časa, dokler se revolucionarji ne motorizirajo.

Nekateri tovariši seštevajo uspehe kot v matematiki: iz dveh negativnih uspehov dobijo enega pozitivnega.

Sodobni neverni Tomaž verjame v socializem samo, če ga otipa v lastnem žepu.

Pri nas je že tako, da pravimo o človeku, ki si je kupil avtomobil, da se je postavil na lastne noge.

Direktor si je kupil avtomobil s tavnimskim denarjem ter slovesno izjavil, da se je zdaj tovarna avtomatizirala.

Že dvajset let se nenehno trudimo, da bi vskladi našo kmečko politiko s pregovorom: „Neumen kmet ma naj-debelejši krompir.“

Po tragediji, ki se je imenovala druga svetovna vojna, so spustili na pozorišče železno zaveso.

Kljub temu da imamo toliko funkcionarjev, ne funkcionira pri nas vse tako, kot bi moralo.

Dr. Tone Žužek ADVOKAT

Urađuje od 17.30 do 19.30.
Ponedeljek, sredo, petek

Lavalle 2331, p. 5. of. 10
T. E. 47-4852

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17 do 20

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed
Zahtevajte določitev ure na
telefonu 49-5855

P O Š P O R T N E M S V E T U

Poljska alpinistična odprava je lani naskočila 500 m visok skalnat stoip Amba Wahni, ki se dviga v nebo kakih 300 km severno od Adis Abebe. Poljaki so ocenili težave med vzponom s V. in VI. težavnostno stopnjo. Ko so prišli na vrh, jih je čakalo — kakor pred dvema letoma češke alpiniste prav tako v Afriki — arheološko presenečenje: Na vrhu so našli glinast vrč za vodo, ki je najbrž iz XIII. stoletja.

Sovjetska zveza je, kakor smo pred časom napisali, v Švici osvojila naslov svetovnega prvaka v hokeju na ledu. ČSSR je bila druga, toda poleg tega so si reprezentantje ČSSR dovolili tudi to, da so premagali Sovjete v povratnem kolu s 5:2, prvo srečanje pa se je končalo neodločeno 3:3. Če ne bi Čehi izgubili v prvem nastopu z ZDA, ki je potem igrala zelo slabo, bi po dolgih letih prekinili sovjetske zmage v hokeju. Če...

Pred kratkim smo videli v Buenos Airesu na nogometni tekmi med Boca Juniors in Sporting Cristal iz Lime pretep med igralci, kakor jih je bolj malo. Sodnik je izključil kar 19 igralcev. Toda v Tampico v Mehiku je bilo huje; ni prišlo do pretepa med igralci Tampica in Morelije, ki igra na II ligi, a gledalci so pretepli kar vse igralce Morelije, da so jih morali prepeljati v bolnišnico. Šestim igralcem so polomili nekaj kosti, sedmorica pa je odnesla le manjše buške. Teh sedem je zapustilo bolnišnico, ko so jim nudili prvo pomoč.

Na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu v Nagoji na Japonskem je Kitajska v finalu premagala domačine Japonce s 5:2 in ponovno osvojila prvo mesto, jugoslovanska ekipa pa je dobila bronasto medaljo. V tekmi za tretje mesto je premagala švedsko ekipo s 5:3. Jugoslaviji, za katero so igrali Karakašević, Stipančić in Šurbek, je

uspelo po težki borbi premagati Švede, saj so ti vodili že s 3:1. Ni pa uspelo ekipi priti v finale, kajti Japonci so jih premagali s 5:4.

Pri damskem ekipnem prvenstvu so spet zmagale Japonke, Kitajke so zasedle drugo mesto, zastopnice Južne Koreje tretje, četrto pa je osvojila ekipa iz ČSSR.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Seja upravnega sveta bo 30. aprila 1971 ob 20 uri.

Športno prosvetni tečaj, ki ga vodi prof. Tine Vivod, je vsako nedeljo po maši v Slovenski hiši.

Študijsko popoldne vsega slovenskega učiteljstva bo 1. maja ob 16 v mali dvorani Slovenske hiše. Predaval bo g. Vinko Brumen. Lepo vabljeni!

Opozorjamo vse, ki bi želeli pri slovenski uri poslušati določeno pesem, naj to sporočijo v pisarno ZS. Prav tako bo od maja meseca v radijski uri objavljanje čestitke za godove in rojstne dneve, ali za jubileje. Naročila sprejema ZS vsaj 1 teden pred določenim datumom.

Knjižnica ZS vas vabi, da je obiščete.

Čitalnica ZS vam je na razpolago.

Uradne ure ZS od 15.30 do 20.

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL
CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, of. 2
T. E. 35-3827

Poravnajte zaostalo naročnino Svobodne Slovenije

Slovenski dom v Carapachayu

vabi vse rojake in rojakinje na

11. OBLETNICO BLAGOSLOVITVE DOMA

v nedeljo, dne 2. maja 1971.

Dopoldne od 11 sv. maša za vse umrle člane doma. Daroval jo bo delegat msgr. Anton Orehar. Po maši kratek kulturni program. Ob 13 kosilo.

Popoldne in zvečer prosta zabava z bogatim srečolovom.

Podjetniki, delavci, uradniki, upokoјenci, moški in ženske, otroci, stari, mladi, suhi, debeli, vsi so zastopani med 1.200 člani naše zadruge. Če slučajno vi še niste pristopili v naš krog, storite to čim prej, v vašo korist. To vam svetuje

Kreditna zadruga S. L. O. G. A.

(Cooperativa de Crédito Ltda.)

Bmé. Mitre 97

Tel. 658-6574

Ramos Mejía

Uradne ure: ob torkih, četrtnih in sobotah od 16—20.
Varna in dobro obrestovana naložba za vaš denar. Posojila, menjava čekov in menic, pod zelo ugodnimi pogoji.

OBVESTILA

SOBOTA, 1. maja:

V Slov. domu v Berazateguiju II. mladinski dan. skupno z otvoritvijo športnih dni. Zbiranje ob 8 v domu. Začetek ob 8.30.

SKAD prireja v Adroguetu študijski dan. Pričetek ob 9.30. Predavatelja bosta ing. Jernej Dobovšek in Tone Mizerit.

Učiteljski študijski dan. Predaval bo ob 16 v gornji dvorani Slovenske hiše vseučiliški profesor dr. Vinko Brumen. Fantje naraščajniki iz Ramos Mejije se zberejo ob 4 popoldne v Slomškovev domu.

NEDELJA, 2. maja:

V Slovenskem domu v Carapachayu 11. obletnica.

V Slomškovev domu družinska nedelja. Predaval bo dr. Vinko Brumen o temi: Ljubezen in spoštovanje v skupnosti.

Sestanek SDO in SFZ v Slovenski hiši po maši. Predaval bo g. Jože Škerbec o tretjem svetu.

NEDELJA, 9. maja 1971:

Vseslovensko romanje v Luján

ČETRETEK, 20. maja 1971:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 18.30 sestanek Lige Žena Mati.

TOREK, 25. maja 1971:

V Slovenski hiši bo dopoldne pripravila Družabna pravda zborovanje v počastitev osemdesetletnice okrožnice Rerum novarum in občni zbor.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare

Director: Tone Mizerit

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4153, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Correo Argentino Central (B)

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual N° 1.086.173

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1971: za Argentino \$ 3.500.—. Pri pošiljanju po pošti \$ 3.600.—. — ZDA in Kanada 13 USA dolarjev; za Evropo pa 15 USA dolarjev za pošiljanje z avionsko pošto. — Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213

Po dolgi in kruti bolezni je 16. aprila v Gospodu zaspal v 50. letu življenja ljubljeni mož in oče, gospod

Janko Teraš

Pogreb je bil na belo nedeljo na pokopališče Villegas.

Radi bi se zahvalili vsakemu posebej, ki je dragega pokojnega spremljal na pokopališče ali ga je obiskal in tolažil v bolezni.

Posebej smo dolžni zahvalo msgr. Oreharju za obisk v bolnišnico, g. dr. Starcu za vse obiske in duhovno tolažbo, za sv. zakramente in slovo. Hvaležni smo tudi g. dr. Bercetu za ves trud ob zdravljenju. Iskrena zahvala družinam Čarman, g. Janku Lesarju, ge. Mariji Rebernakovi, družini Trpin in vsem drugim sosedom in prijateljem, ki so nam v najtežji uri priskočili na pomoč. Zahvala mladini za molitev in cvetje. Našemu domu za tako lep venec in vsem ostalim, ki so darovali vence in cvetje. V tolažbo nam je bila pozornost podjetij, kjer je bil rajni Janko v službi, tudi njim naša zahvala. Hvala tudi Kreditni zadrugi Sloga za izplačano posmrtnino. Dragega Jankota bomo ohranili v iskrenem spominu.

Žalujči:

žena Albina in
otroci Janko, Mojca in Alenka

Sporočamo, da se je dne 16. aprila preselil v večnost naš zvesti član, gospod

Janko Teraš

Priporočamo ga v blag spomin.

Odbor Našega doma

Aleksander Solženicin

En dan Ivana Denisoviča

Po vsem tem kuhar nima drugega dela, kot da strese zdrob v kotel in da razdeli maščobo. Maščobo pa deli tako: nekaj v kotel, nekaj sebi. Če je maščoba dobra, je jetniki niti ne vidijo. Zato so bolj veseli, kadar iz skladišča dajo maščobo slabše kvalitete. Ko kaša zavre, jo kuhar meša. Sanitetni inštruktor niti tega ne dela, ker le sedi in gleda. Ko se kaša skuha, se najprej sanitetni inštruktor. Za njim se nabaše kuhar. Tedaj pride dežurni brigadir, da poizkusi, če je kaša dobra za garače. Brigadir je vsak dan drugi. Tudi njemu naložijo dvojen obrok.

Signal poldneva. Brigadirji se vrstijo pred lino, skozi katero podaja kuhar skledo. V njih pokriva dno tanka skorja kaše. Koliko je v skledi tvojega pšenca, ješprenja ali druge kaše, ne sprašuj, ne tehtaj. Po tebi bo če boš zinil.

Vse okoli taborišča je gola steopa; preko nje žvižga veter, poleti suh, pozimi mrzel. Na stepi še nikdar ni nič raslo, še manj med žično ograjo. Kruh raste le v shrombi, zrna zelene edino v skladišču. Ni se ti treba prelomiti hrbta; čeprav bi se zgradil od garanja, hrane dobiš le, kolikor ti jo odredi načelnik. Od te ti seveda odtrga doleži kuharji, inštruktorji, prostovoljci, uradniki. Kradejo v skladišču in v coni. Od tatov nihče ne vihti krampa. Le ti ga

vihtiš. Vendar vzemi svojo skledo in kar je v njej. Potem pa hitro proč.

Če kdo le more, te oskubi.

Pavlo šuhon in Gopčik so dospeli do jedilnice. Polna je; same hrbe vidiš. Nekateri jedo za mizo; drugi pospravljajo jed kar stoje. Brigada 82, ki je ves dopoldan kopala jame, ne da bi se ogrela, je bila po pisku prva v jedilnici. Njeni člani so že pojedli, pa se ne ganejo s svojih mest. Le kje naj se sicer ogrejejo. Drugi jih naganjajo. Zmerjajo, a vse je bob ob steno. Tu jim je prijetneje kot na mrazu.

Pavlo in šuhov sta se prerinila v vrsto ravno o pravem času. Neka brigada dobiva jed; druga je na vrsti, nato pa naša. Torej bodo ostale brigade za nami.

— Skleda dajte! se dere kuhar skozi lino. Tam mu jih porivajo. Tudi šuhov pomaga zbirati, pa ne zaradi dodatka. Le zato, da bi šlo hitreje.

Skleda pomivajo zadaj za steno. Posel opravljajo prostovoljci. Seveda za dodatek.

Sedaj je na vrsti pomočnik brigadirja, ki stoji pred Pavlom.

— Gopčik! — zakliče tedaj Pavlo.

— Tukaj sem! — se oglasi tenak glasek kozlička od vrat.

— Brigado poklič! — In že Gopčika ni nikjer.

Kaša je danes izredna, imenitna, najboljša: namreč ovsena. Redko jo dajejo. Največkrat hranijo s kitajskim pšenom ali pa zakuhano moko. Med ovsenimi zrni pa je razkuhana tečna in okusna gošča.

Šuhov se spominja, koliko ovsna je v mladih letih polagal konjem. Tedaj si gotovo ni mislil, da bo nekoč ves hrepenel po prgišču takega ovsna.

— Skleda, skleda! — spet kličejo od line.

Sedaj pride na vrsto stočetrta. Lino je že zapustil pomočnik brigadirja, ki je tudi odnesel dvojno „brigadirsko“ porcijo. Tudi ta gre na račun garačev. A nihče ne ugovarja. Dobi jo vsak brigadir, ki jo lahko poje sam ali da pomočniku. Tjurin jo vedno odstopi Pavlu.

Šuhov se je lotil dela. Pripravil je mizo, od katere je spodil dva postopača in zlepa preprosil nekega garača. Nanjo bo polagal skleda. Spodaj dvanaest, nato še šest nadstropje višje, povrhu pa še dve. Skleda mu bo podajal Pavlo. Šuhov jih bo tudi štel in pazil, da nihče od tujih kake skleda ne bo zmaknil, drezal vanje ali jih celo prevrnil.

— Dve! štiri! šest! — šteje kuhar skozi lino. Vsak pot izroči dve skledi. Če bi štel po eno, bi se laže zmotil.

— Dve! štiri! šest! — ponavlja Pavlo za njim ter izgovarja številke po ukrajinsko. Oddaja skledi po dve in dve šuhovu, da jih postavi na mizo. Šuhov ne ponavlja glasno, a šteje bolj vneto kot onadva.

— Osem! Deset!

Kako da Gopčik še ni pripeljal brigade?

— Dvanaest! štirinajst!... — šteje teče naprej.

Tedaj je v kuhinji zmanjkalo skled. Šuhov se stegne Pavlu čez ramo in vidi, da so kuharjeve roke postavile dve skledi na lino in običale tam. Prav tedaj so tudi v lino porinili s strani jedilnice kup praznih skled. Kuharjeve roke so izpušile polni skledi, prijele prazne in jih podale pomočnikom.

Šuhov je stopil naprej, pustil zalogo skled na mizi, prijel oni dve v lino in ponovil bolj za Pavla kot za kuharja: — štirinajst!

— Počakaj! Kaj vlečeš? je zavpil kuhar skozi lino.

— Ta je iz naše brigade, — je portrdil Pavlo.

— Naj bo od kjerkoli; naj miruje pri štetju.

— štirinajst, — je Pavlo zmignil z rameni. Da bi sam prizviljačil dve skledi, tega si ne bi dovolil. Trpel bi njegovo ugod. A sedaj bi se lahko zgovarjal na šuhova in je na njegov račun ponovil število.

— Jaz sem štirinajst že štel — kriči kuhar.

— Štel si že, štel, a dal jih nisi, temveč jih obdržal, — vpije tudi šuhov.

Kar šteje, če ne verjameš. Poglej na mizo.

Hkrati pa je opazil, kako se oba Estonce porivata k njim. Tema je iz

ročil obe skledi. Se vrnil k mizi in preveril, da nihče od tujih brigad ni zmaknil nobene skleda. V direndaju bi to kaj lahko storil.

Kuharjev rdeči obraz se je pokazal skozi lino.

— Kje so skleda? — je strogo poizvedoval.

— Prosim, tukaj. Zgoraj dve, spodaj pa tri vrste po štiri. Vse je natančno, kar šteje.

— Kaj še ni brigade? — je kuhar nezaupljivo bolščal v jedilnico, skozi lino, ki je bila prav toliko ozka, da se ni moglo videti, koliko je še ostalo kaše v kotlu.

— Ni je še, — je odkimal Pavlo.

— Hudiča! Kaj jemljete kosilo, če še ni brigade? — se je razhudil kuhar.

— Že gre brigada, je že tu! — je vpil šuhov.

Res je bilo slišati od vrat, kako vpije kapitan, kot da bi bil na poveljniškem mostu:

— Kdor je pojedel, naj gre! Napravite prostor za druge. Kaj se priverate? Kuhar je že zagodrnjal, potem pa so se v lino prikazale njegove roke.

— Šestnajst, osemnajst...!

Oddal je zadnjo, dvojno:

— Triindvajset! Konec! Kdo je zdaj na vrsti?

Brigada je bila že tu. Pavlo je članom dajal skleda. Podajal jih je kar preko glav k sosednji mizi.

(Dalje prihodnjič)